

**T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
ANKARA**

6 Ekim 2018 tarih ve 30557 sayılı Resmî Gazete’de Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de (Tebliğ No: 2008-32/34) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/51) yayımlanmıştır. Yürürlüğe giren bu tebliğ 28/2/2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’in (Tebliğ No: 2008-32/34) mülga 8. maddesini başlığı ile birlikte yeniden düzenlemektedir. Söz konusu tebliğin “Döviz Cinsinden ve Döviz Endeksli Sözleşmeler” başlığıyla anılan 8. maddesinin 4. fıkrası aşağıdaki gibidir:

“(4) Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, aşağıda belirtilenler dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak kararlaştıramazlar.

- a) *Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,*
- b) *İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,*
- c) *Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,*
- ç) *Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.”*

Uluslararası taşıma işlemleri, yapılan işlemin doğası ve hukuki çerçevesi gereği farklı dinamiklere ve ülkemizin de taraf olduğu uluslararası konvansiyonlarla çerçevesi belirlenen düzenlemelere tabidir. Ticaret hukuku, vergi hukuku gibi mali nitelikteki birçok yasal düzenlemede taşıma işlemlerinin diğer hizmet türlerinden farklı değişkenlere sahip olması sebebiyle özel düzenlemelere tabi tutulduğu görülmektedir. Örneğin KDV Kanunu’nun 14. maddesinde Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık işlerinde, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek taşıma işlerinin vergiden müstesna olacağı belirtilmiş ve bu yetki kullanılarak 84/8889 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Türkiye ile yabancı ülkeler arasında deniz, hava, kara ve demiryolu ile yapılan yük ve yolcu taşıma işlerinin vergiden müstesna olduğu belirtilerek ikincil mevzuatta; “*Yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye’de sona eren veya Türkiye’de başlayıp yabancı bir ülkede sona eren taşıma işlerinin vergiden istisna*” olduğu belirtilmiştir.

Keza Harçlar Kanunu’nun Ek 1. maddesi ile Damga Vergisi Kanunu’nun Ek 2. maddesinde yapılan düzenlemeler çerçevesinde uluslararası yük ve yolcu taşımacılığından döviz olarak kazanılan bedellerin yurda getirilmesi kaydıyla kara, deniz veya hava ulaştırma hizmet ve faaliyetleri “Döviz Kazandırıcı Faaliyet” olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca uluslararası taşımacılık faaliyetinin büyük bir bölümü doğal olarak yurt dışında gerçekleşmektedir ve yurt dışında gerçekleştirilen bu bölümle ilgili tüm maliyetler döviz bazında oluşmakta ve ödenmektedir.

www.utikad.org.tr

Bu açıklamalar çerçevesinde ihracata ilişkin olan bir uluslararası taşıma işlemi 8. maddenin 4/b bendine girmekte, döviz kazandırıcı faaliyet kapsamına girebilen bir takım ithalat işlemi yine aynı şekilde 4/b bendi kapsamında değerlendirilebilmekte, bir bütün olarak ele alındığında sözleşmeye konu olabilecek bir uluslararası taşıma işinin bir kısmı ithalat işlemi olsa bile yurt dışında gerçekleştiğinden 4/c bendi kapsamına girebilmektedir. Dolayısı ile uluslararası taşıma faaliyetlerinin diğer mal ve hizmet işlemlerinden ayrı bir şekilde değerlendirilerek düzenlenmesi gerekmektedir.

Aksi durumda;

1. Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan veya yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurt dışında sonlanan taşıma ve lojistik işleri ile ilgili hizmet sözleşmelerinde döviz veya Türk Lirası ayrıştırmasının yapılması sürecin uygulanamaz olmasına sebep olacaktır.
2. Bu nedenle Türk nakliye ve lojistik sektörü kuşkusuz ağır bir darbe alacaktır. Sektörde bulunan yabancı oyuncular ile yerli oyuncular arasında yerli oyuncular aleyhine haksız rekabet doğması söz konusu olacaktır.
3. Örneğin ithalat yüklü bir konteyner taşıması söz konusu olduğunda hem yurt dışında yapılan yükleme ve elleçleme giderlerine ait ödemeler döviz ile yapılacak hem de gemi ve konteyner şirketlerine yapılan ödemeler döviz ile gerçekleşecek olmasına rağmen taşıma işinin geneline ilişkin sözleşmenin ne şekilde yapılacağına ilişkin ciddi belirsizlik ve uygulama sorunu ortaya çıkacak; bunun sonucunda taraflar arasında pek çok uyuşmazlık yaşanacaktır.
4. Nitekim ilgili tebliğin 8. maddesinin 17. fıkrası Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri ve havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşların döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren sözleşmeleri akdetmelerinin mümkün olduğu hükmü getirilmiştir. Bu çerçevede düşünülmesi gereken yine yolcu ve yük taşımacılığına ilişkin hizmet veren ve yine ilgili kurumlar tarafından yetkilendirilen liman, antrepo vb. işletmelerin de uluslararası taşımacılığın ayrılmaz bir parçası olarak hizmet verdikleri göz önünde bulundurularak döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren sözleşmeleri akdetmeleri mümkün kılınmalıdır.
5. Tebliğ çerçevesinde döviz cinsinden ve dövize endeksli bedeller içeren sözleşmeler yaparak döviz bazlı hizmet verecek olan işletmelerden, döviz ödeyerek hizmet alan ve bu hizmetleri müşterisine veren karayolu, denizyolu, havayolu, demiryolu ve kombine taşımacılık hizmetleri veren diğer uluslararası taşımacılık ve lojistik işletmeleri de bu hizmetleri döviz bazlı verebilmelidir. Kısacası dövizle alınan hizmetlerin hizmet verilenlere yansıtılmasında dövizle işlem yapılabilirdir. Aksi takdirde işletmeler için çok ciddi kur farkı maliyetleri oluşabilecek ve firmalar arasında önemli uyuşmazlık sorunları yaratacaktır.

www.utikad.org.tr

6. Tebliğin 16. fıkrası gereği “Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler” sözleşmelerini döviz ile yapabiliyor olacaktır. Bu hüküm sektördeki yerli firmalar açısından rekabet eşitsizliği yaratacaktır; dolayısıyla bu husus sektörde uluslararası taşımacılık ve lojistik hizmet veren tüm firmaların uluslararası bir faaliyette buldukları dikkate alınarak değerlendirilmesi gereken bir konudur.
7. Bu durumda aksi bir yorumlama yapmak, taşımacılık ve lojistik faaliyetleri kapsamında hizmet veren Türk şirketlerinin kısa süre içinde piyasadan çekilmeleri sonucunu doğurabilecektir. Böylece büyük uğraşlarla oluşturduğumuz hizmet sektörünün en önemli oyuncularını kendi ellerimizle yok etmiş olacağımız bir noktaya gelinmesi kaçınılmaz olacaktır.

Uluslararası yük ve yolcu taşımacılığı ile lojistik faaliyetleri kapsamında bulunan hizmetlerin ister ithalata ister ihracata konu olsun Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan veya yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurt dışında sonlanan taşıma işleri ile ilgili hizmet sözleşmelerinde gerek mevzuat birlikteliğinin sağlanması ve uygulama karmaşası yaratılmaması açısından gerekse sektörün dünyanın geri kalanından farklı bir yapıya sürüklenerek zarar görmemesi açısından eskiden de olduğu gibi döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılmaya devam etmesine olanak sağlanmalıdır.

Bunun yanı sıra Türkiye’de başlayıp Türkiye’de biten dahili ticarete ilişkin taşımaların ve bu taşımalarla ilgili sözleşmelerin Türk Lirası cinsinden olduğu ve olması gerektiği aşıkardır.

Bu çerçevede söz konusu tebliğin 8. maddesinin 4. fıkrasına “**d) Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan ve yurt dışında başlayıp yurt dışında sonlanan uluslararası taşımacılık ve bu taşımacılık hizmetinin başlama noktasıyla bitiş noktası arasında taşıma hizmetiyle birlikte verilen antrepo, depolama, elleçleme ve benzeri lojistik işlemlerle ilgili hizmet sözleşmeleri**” bendinin eklenmesini takdir ve tensiplerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Cavit UĞUR
Genel Müdür